

Manifesto

1978

Premios da Crítica Galicia

Premios da Crítica Galicia

PROLONGACION VENEZUELA, 20-1.º

TELEFS. 21 30 64 - 22 50 52

VIGO

O círculo Ourensán-Vigués nace a fins do ano 1968 coma unha sociedade cultural e recreativa composta de dúas antigas sociedades que xa había na zoa das Travesas. Médicos e construtores eran cincas as dúas profesións predominantes, moitos dos cales viñeran no seu dia de terras de Ourense pasando máis ou menos pola emigración. O seu presidente, sin embargo, non era ourensán senón de Pontevedra e a sociedade estivo e sigue a estar aberta a tódalas persoas sen lles preguntar o lugar de nacemento. Próximamente o círculo cambeará o seu nome pra deixar máis claro este aspecto.

Nesta derradeira etapa o círculo vense dando a coñecer coma lugar de encontro e conversa de escritores e xentes da cultura galega. Nas súas actividades a cultura e lingua de Galicia ocupan derradeiramente un lugar principal. Dende hai uns meses reorganízouse a directiva cun compromiso por dar a coñecer la cultura do país e a súa lingua, sen discriminacións ideolóxicas nin políticas, entendendo que a cultura é patrimonio de todos.

Están hoxendía vincellados a este proxecto cultural vigués, entre outras, as seguintes persoas: Bieito Ledo Cabido (presidente), Emilio Gregorio Fernández (escritor e catedrático), Xan López Figueiras (estudiante), Manuel Vilanova (escritor e catedrático), F. Carballo Carballo (historiador e profesor), María Teresa Otero Gaude (directora do Instituto da Guía), Manuel Janeiro (profesor e escritor), M.A. Murado García (biólogo e escritor), Alfonso Magariños (crego e sociólogo), Emilio Suárez Corujo (sociólogo e crego), Enrique X. Macías (compositor), Xesús Alonso Montero (catedrático e escritor), Víctor Fernández Freixanes (xornalista), Xosé Luis Outes (economista e profesor do Colexio Universitario), Moan Santamaría Conde (economista), Anxel Huete (pintor), Francisco Mantecón (pintor), Xohana Torres (escritora), Luz Pozo Garza (escritora), Uxío Labarta Arza (biólogo), etc.

Esta sociedade, que cree na posibilidade dun traballo aberto, racional e colectivo pola cultura galega, integrador de amplios sectores da cidade pra que a cultura non sexa un elemento pasivo nin discriminado, senon enriquecedor, prantexa ó Ministerio de Cultura o proxecto que sigue.

PRESENTACION

Esta sociedade propónse organizar un "Día (semana) das letras galegas" cun criterio non empregado hasta o de agora en parte debido ó marco político dos anos anteriores. Trátase, no esencial, de:

a/. caracterizar ou defini-lo día coma unha cita cunha cultura viva e incitante. Impõse, porén, fuxir de eruditismos e de xestos "académicos" ou academicistas.

b/. chegar a amplios sectores de Vigo e da súa bisbarra. Compre, pois, fuxir de actos soio pra minorías escolleitas.

d/. presentar ó público a cultura na súa verdadeira estatura. A cultura galega vai máis. Aló, ten que ir más aló do folclore e da poesía. A cultura é un conxunto de respostas, reflexivas e creativas, que esixen a presencia do poeta e do historiador, do artista e do científico, do ideador e do músico.

e/. iniciar unha reflexión civil e fonda sobre o dereito, a necesidade e a urxencia que teñen a nosa lingua e a nosa cultura a unha normalización racional.

f/. levá-lo matiz da voz da nosa cultura a árees coas que compre potenciar un diálogo mutuo. Nesta data (17 de maio), máis concretamente, a nosa sociedade organizará no Museo e Biblioteca Municipal de Guimarães, no norte de Portugal, a "I Semana da Cultura Galega" (conferencias, mostra de libros e de serigrafías, cine, canción, teatro...) e promoverá tamén na vila portuguesa de Amarante un "Homena-

xe a Teixeira de Pascoaes", poeta intelectual portugués moi vencellado á nosa cultura e do que se cumplen agora een anos do seu nacemento.

De seguido facemos unha descripción máis polo miúdo dos actos programados do día 14 (domingo) ó día 17 (mércores) de maio, co gallo do DIA DAS LETRAS GALEGAS. Engadimos ó final un presuposto xeral prá financiación destas xornadas e actividades.

Do 14 ó 17 de maio

Programa:

1. Actos e celebracións nos días 14,15,16 e 17. Vigo e bisbarra.
2. Primeira Semana da Cultura Galega no norte de Portugal (Guimarães) e homenaxe a Teixeira de Pascoaes en Amarante.
3. Primeira convocatoria dos premios MARTIN CODAX (premios da crítica prá creación, investigación, ensaio, música e iniciativas ou xestións culturais galegas). Vigo, 16 de maio.

1. ACTOS E CELEBRACIONS ARREDOR DO "DIA DAS LETRAS GALEGAS" (do día 14 ó día 17 de maio en Vigo e bisbarra).

Trátase de organizar unha serie de actividades ó longo destes días que por primeira vez sexan un elemento movilizador de distintos sectores da poboación, dende os más novos ós más vellos, e non soio das zonas máis céntricas da cidade de Vigo senón dos barrios, asociacións de veciños, parroquias da bisbarra, Candeán, Bouzas, Alcabre, Lavadores, Valladares, Chapela, Teis, Sárdoma, etc.

Ainda que no día 17 haxa unha concentración xeral, principalmente protagonizada polos nenos das escolas de toda a bisbarra viguesa e máis xentes da cidade no Pabellón Municipal de Deportes ou no parque Quiñones de León (asegún o tempo que faga), os outros días trátase de organizar un gran movemento festeiro e espallado polas diferentes zonas e barrios da bisbarra aproveitando precisamente as organizacións de base (asociacións de veciños, parroquias, teleclubs, etc) que hoxe xa funcionan e coas que, nunha meirande parte de casos, xa nos puxemos de acordo. Estase a traballar nestes momentos nunha organización xeral, conxunta, pra estes días.

Día 14. Festival da música e a canción galegas. Ben no Pabellón de Deportes ou no Teatro García Barbón. De seis a oito cantantes galegos (aqueles que teñen calidade e traballo dabondo demostrado en discos, actuacións, etc). Sería a primeira vez, que dun xeito serio e con medios, se organizara unha mostra da música e a nova canción galega destas características. (Presuposto ó final deste informe).

Nota. Sempre haberá a posibilidade, asegún os gastos, presuposto e cantantes de organizar non un senón dous actos. Estas modificacións serían xa cousa a concretar más polo miúdo.

Día 15. DIA DO TEATRO GALEGO. Tódalas asociacións de veciños da bisbarra así coma nos locais disponibles da cidade habería teatro. Contamos nestes momentos cos grupos "Escoitade" de Valladares, "A farandula", "Teatro Popular Galego", "Máscara", "Alén" e "Teatro Popular Queizán". Cada un destes, que teñen xa o seu espectáculo montado, iría ese día a unha asociación de veciños diferente.

Día 16. Premios MARTIN CODAX da crítica en Galicia (faise un apartado máis adiante).

Días 15,16 e 17. Están a ser programadas xa unha serie de conferencias e mesas redondas en tódalas asociacións culturais, de veciños ou parroquias de Vigo e da bisbarra coa colaboración de moi distintas persoas vincelladas ó feito cultural galego (cine, disco, literatura, teatro, problemas lingüísticos, comunicación, problemas educativos, etc). Estas conferencias ou mesas redondas estarían programadas asegún o interés e criterios das diferentes asociacións culturais ou de veciños que se están a poñer en contacto connosco.

En varias asociacións, centros escolares, etc, estase tamén a pensar en actividades paralelas de diferente tipo (concursos prácticos, murais colectivos, etc) que complementen o programa cunha participación directa de cada zoa da bisbarra ou da cidade ó traveso dos mestres ou

outros animadores culturais más localizados. Todo estaria pensado pra converxer dalgunha maneira no día 17.

Día 17: DIA DAS LETRAS GALEGAS.

Dende pola mañá cedo tres grupos de gaiteiros, dúas bandas de música e dous grupos de teatro van recoller a cidade con dianas e alboradas. Os grupos están a preparar unha chea de escenificacións na rúa, festeiras, pra suliñar o día e chamar ós rapaces e ás xentes ó lugar da festa: ben o parque de Castrelos e Quiñones de Leon ou no Pabellón de Deportes Municipal, asegún o tempo que faga. Buscarase o clima festeiro que compe á data e á omomástica.

Ben no pabellón ou no parque haberá casetas, instalacións, etc, pra acoller á xente coma se fora unha "romaría da cultura". Os artistas plásticos realizarán, en grandes murais, creacións colectivas cos nenos das escolas que participen (heberá unha xestión previa con mestres, directores de centros escolares e inspección).

Escritores e xentes da cultura estarán nas casetas, haberá mostras de libros, seriegrafías, globos, carteles, pegatinas, etc, e as dúas bandas de música, os grupos de gaiteiros e varias corais polifónicas ofrecerán unha mostra do seu traballo no mesmo lugar da concentración. Da mañá á tarde o lugar da concentración será lugar de festa e de encontro coas nosas letras e a nosa cultura, os grupos de teatro e os cantantes intervirán tamén ó seu tempo, asegún unha programación que xa sefará unha vez que estean concretadas tódalas actividades e participacións na xornada.

As oito está programada unha grande mesa redonda que axuntará a diez ou doce escritores galegos e xentes da cultura pra falarmos da lingua e a súa normalización, problemas, escola, etc.

Edición especial dun amplio folleto e un poster sobre o día:

O equipo organizador prepara nestes momentos a edición masiva dun libriño dunhas 30 ou 40 páxinas no que, moi sinxelamente, nunha linguaxe axeitada pra chegarmos a tódolos sectores, se lle esplique á xente qué é e qué significa este Dia das Letras Galegas. Haberá artigos sobre a problemática e significación da lingua, historia da nosa cultura, personalidade do home escolleito prá omomástica (Antonio López Ferreiro), dibuxos de pintores galegos, algún comic, etc.

A edición do libro terá de ser moi atractiva e leda pra espallalo por todas partes. Pensouse nunha edición de 100 ou 150 mil exemplares que, xunto co poster, estarán na rúa e por Galicia adiante dez días denantes da data. A edición debe ser especialmente programada e cuidada pola súa importante e pola súa trascendencia histórica, xa que sería a primeira que sepoidera facer con estas características.

O poster terá características de calidade moi semellantes, pro pensado tamén pra espallar polas rúas, polos comercios e escaparates, polos colexiós e asociacións culturais, polos teleclubs, etc. Tamén se pensa na edición dunha pegatina.

Possible composición e estrutura do folleto, do que se fará unha edición masiva de 100/150 mil exemplares pra repartir e espallar de balde:
-catro ou cinco artigos de persoalidades da cultura galega explicando a significación da data ou distintos aspectos da nosa lingua e cultura.

-presentación histórica, atractiva, áxil e periodística da onomástica do Día das Letras Galegas dende a súa primeira edición en 1963.

-nota sobre o significado da edición de "Cantares Gallegos" de Rosalía Castro, en Vigo, e a súa relación coa data.

-dibuxos de nenos das escolas sobre a significación da nosa cultura e de pintores galegos.

-escolma de frases dos nosos escritores.

-comic e varios.

etc.

2. PRIMEIRA SEMANA DA CULTURA GALEGA NO NORTE DE PORTUGAL (Guimarães) HOMENAXE A TEIXEIRA DE PASCOAES EN AMARANTE.

O encontro da cultura galega coa portuguesa parece fundamental e dende hai tempo o círculo Ourensán-Vigués ten contactos e comprometéuse a organizar en Portugal, en Guimarães, máis concretamente, unha Semana da Cultura Galega representativa do que se está a facer antre nós nos derradeiros tempos. Foron os mesmos portugueses quenes viron

a necesidade de que dalgunha maneira esta Semana coincidira co día das nosas letras (o 17 de maio).

Polas mesmas datas organizarase, pois, en Guimarães, arredor da Biblioteca e da "cámara" daquela vila portuguesa, esta Semana da nosa cultura coa presencia de persoalidades galegas que falarán dos diferentes eidos culturais nosos: o cine, o disco, a lingua, Castelao... acompañadas as conferencias en cada caso por mostras concretas do traballo.

A nosa idea, dentro desa política de gran encontro, sería levar, amais das conferencias e actos culturais que se poidan concretar en colaboración coa sección de cultura da "cámara" de Guimarães, unha amplia mostra do libro galego (histórica e presente), mostra da nosa discografía más variada (moderna e folclórica), seriegrafía, etc. E todas estas mostras serían unha donación á biblioteca municipal de Guimarães coma proba activa de que non hai mellor xeito que un achaegamento práctica e vivo todolos días do ano.

Os libros, os discos e seriegrafías, representativas do que se está a facer nestes tempos na cultura galega, ficarían en propiedade da biblioteca coma unha donación do círculo e do Ministerio de Cultura español. É o xeito de trocar a Semana Galega nunha presencia permanente. Amais desto haberá mostra de teatro e de cine galegos.

Polas mesmas datas celebrarase o homenaxe, simbólico, cun acto literario a carrego dunha persoalidade literaria galega, a Teixeira de Pascoés na súa vila de Amarante. A esta PRIMEIRA SEMANA o círculo in-

vitará a persoalidades da Universidade, Academia Galega, Instituto da Lingua Galega, etc, coma membros da representación de Galicia en Portugal.

3. PREMIOS "MARTIN CODAX" DA CRÍTICA EN GALICIA

Premio da crítica á creación, a investigación, o ensaio, a iniciativa cultural e o disco.

Primeira convocatoria.

Data: 16 de maio.

Estes premios estarán concebidos coma o recoñecemento a un traballo feito e maduro, representativo, respaldado por toda a intelectualidade galega representada nunha convocatoria a tódolos sectores e tendencias da nosa cultura sen excepcións. Entendemos que ~~hoje~~ necesita Galicia uns premios destas características, moi prestixiados, e nós proponemos sermos o vehículo axilizador e movilizador dos mesmos. Vigo pode ser a cidade e pensamos, anque non sexa dun xeito definitivo, no nome do troveiro vigués pra nomealos xa que, de feito, hai uns premios da crítica xa, que se fan en Sitges e non se trata de facer competencias senón de Enriquecer.

O escritor, artista, intelectual galego está necesitado dun "ambiente", de estímulos, pois está a traballar en condicións moitas veces heroicas, á contra e caladamente, cás que no animato. Neste encontro coa cultura que imos explicar tratariám~~se~~ de prantexar un recoñecemento colectivo á labor dos nosos pensadores, intelectuais, artistas, etc, tódolos anos na víspera do DIA DAS LETRAS GALEGAS.

Data: O fallo dos premios darase a coñecer nun gran acto público, en Vigo, poida que nunha cea literaria á que estará invitada toda a intellectualidade galega. Trátase de axuntar a meirande representación dos nosos escritores, pensadores, artistas, músicos, etc. Este acto vai-se celebrar a víspera do 17 de maio.

Estarán invitados ó mesmo, amáis dos anteditos, representantes de todos os medios informativos de Galicia (radio, prensa e TV), de toda España e de Portugal (revistas literarias, etc), amáis de diferentes autoridades.

Premios: 1. Premio á creación (novela, narrativa, poesía, teatro, etc) que seteña publicado ó longo do ano anterior.

2. Premio á investigación (obra científica).

3. Premio ó ensaio

4. Premio á mellor iniciativa cultural (pode ser unha persoa, unha institución, un feito, etc).

5. Premio ó mellordisco de música galega que teña saído no ano.

Xurados: Cada xurado estará composto de sete persoas especializadas nesas cuestións (tres críticos, dous representantes dos medios de comunicación, un creador dentro desa especialidade e un membro da sociedade que fará as veces de secretario sen voto). Neste xurado debe estar representada toda a paisaxe cultural nas súas diferentes tendencias (medios de comunicación, entidades culturais, Aca-

demia Galega, Instituto da Lingua Galega, editoriais, Universidade, Museo do Pobo Galego, Instituto Padre Sarmiento, etc, etc) co compromiso de asistiren ó acto ou cea da víspera, no que se farán públicos estes premios e as razóns dos mesmos, polo que os membros de cada xurado (35 persoas) terán de se reunir denantes nunha pequena sesión de traballo.

O éxito destes premios (e o seu futuro) estará sempre, naturalmente, no seu grande prestixio, xa que non son premios económicos. Son premios de recoñecemento. Polo mesmo, unha das nosas propostas ó Ministerio de Cultura, ó traveso da Editora Nacional, podería ser o da PUBLICACION DUNHA EDICION ENTEIRA GRATUITAMENTE PRA REPARTIR PO-LAS ESCOLAS*, BIBLIOTECAS, etc, das obras premiadas.